

หากปรากฏอย่างชัดเจนว่ามีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในประเทศไทย มีสิทธิที่จะได้รับเอกสารแสดงตน ด้วยการยื่นคำขอรับการ จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว “ผู้ไม่มีสถานะทาง ทะเบียน” ซึ่งจะได้รับผลการกำหนดเลขประจำตัวสิบสามหลัก เป็นบุคคลประเภท 0 กลุ่ม 00

หมายเลขประจำตัวที่ได้รับการกำหนด คือ
0-XXXX-00XXX-XX-X

 **ประโยชน์ที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับเลข 13 หลัก**

- มีสิทธิการรักษา (บัตรทอง) / ประกันสุขภาพ
- มีสิทธิได้เรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น
- มีสิทธิในการเดินทางข้ามจังหวัด
- มีสิทธิในการที่อยู่ในประเทศไทย เป็นการชั่วคราว (ไม่ถูกจับ กัก ส่งกลับ)
- มีสิทธิในการเข้าถึงบริการต่างๆ ที่ต้องใช้เลข 13 หลัก



 **อ้างอิง**

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (24 กุมภาพันธ์ 2567). การขึ้นทะเบียนผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร ของนักเรียน รหัส G และการขอสัญชาติไทยของเด็กไร้สัญชาติ.

องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2567). สถานะบุคคลของนักเรียน ที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยอักษร G. เข้าถึงได้จาก www.unicef.org/thailand

องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2564). ชีวิตที่ไม่มีใครเห็น 48 ปี สถานการณ์เด็กไร้สัญชาติในประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก <https://www.unicef.org/thailand/th/reports>

• สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

โทร. 02 - 1413601

กลุ่มส่งเสริมและคุ้มครองชนต่างวัฒนธรรม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน



พินิจด้วยรัก พิทักษ์ด้วยใจ



กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม

อาคารกระทรวงยุติธรรม
ชั้น 1, 6, 7 เลขที่ 404 หมู่ 3
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

 **0 2141-6469**



www.djop.go.th



[www.facebook.com/
pr.djop.moj](http://www.facebook.com/pr.djop.moj)



! ป้องกัน ! การกระทำผิดในเด็ก

ด้วยการยุติสถานะ

ไร้รัฐไร้สัญชาติ



กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม

Department of Juvenile Observation and Protection
Ministry of Justice



กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม

สถานะการเป็นเด็กและเยาวชนไร้รัฐไร้สัญชาติถือเป็นปัจจัยเสี่ยงหนึ่งต่อการกระทำผิดกฎหมายและเป็นเหตุให้ถูกดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรมได้ เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นผู้ไม่มีตัวตนทางกฎหมาย ขาดโอกาสในการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน มีความเปราะบางต่อการถูกละเมิดและเอาเปรียบ ตลอดจนมีความลำบากในการดำเนินชีวิตและเข้าถึงทรัพยากรเพื่อการเติบโตอย่างมีคุณภาพเช่นเดียวกับเด็กและเยาวชนทั่วไป

Q & A ประการแรก เรามาทำความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติกันก่อน



เด็กไร้รัฐไร้สัญชาติ

คือ เด็กที่มีชีวิตอยู่โดยไร้ตัวตนในแผ่นดินที่อยู่และไม่ถูกยอมรับว่าเป็นพลเมืองของรัฐใดในโลก

สำหรับในประเทศไทย เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย หรือสัญชาติใด จะถูกจัดเป็นเด็กไร้สัญชาติ และหากไม่มีเอกสารแสดงตนของประเทศไทย หรือรัฐใดอีก ก็จะกลายเป็นเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติที่ไร้เอกสาร และมักถูกสันนิษฐานว่าเป็นคนที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย สถานะไร้รัฐไร้สัญชาตินี้ ทำให้เด็กคนดังกล่าวไม่มีตัวตนในทางกฎหมาย แม่เด็ก ๆ เหล่านี้จะมีชีวิตเฉกเช่นเด็กทั่วไปแต่ก็เป็นชีวิตที่ไร้ตัวตนเด็กไร้สัญชาติมักเป็นผู้ที่ถูกลี้ภัย เพราะในทางกฎหมายก็เสมือนกับไม่มีใครมองเห็น และได้ยินพวกเขา ความไร้สัญชาติจึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อชีวิตของเด็ก และเด็กเหล่านี้มักต้องเผชิญกับผลกระทบของภาวะไร้สัญชาติต่อชีวิตความเป็นอยู่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในแทบทุกวัน

! ความเสี่ยงเมื่อเป็นเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติ

1. เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์
2. เสี่ยงต่อการถูกละเมิด
3. เสี่ยงต่อการถูกแสวงหาผลประโยชน์
4. เสี่ยงต่อการถูกเลือกปฏิบัติ

Q & A กรมพินิจฯ มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาสถานะบุคคลของเด็กอย่างไร

ภารกิจหนึ่งที่สำคัญของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนไม่เพียงแต่เป็นการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายและเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขและเคารพกฎหมายเท่านั้น ภารกิจในการป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำผิดกฎหมายและเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนไร้รัฐไร้สัญชาติ ดังนั้นการที่เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้มีตัวตนทางกฎหมายตามสิทธิที่พึงได้รับก็จะสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานจากรัฐ และสามารถดำเนินชีวิตได้เฉกเช่นเด็กทั่วไป ถือเป็นภาระลดปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมายอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้หากเด็กกลุ่มดังกล่าวไม่กระทำผิดและจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จะนำไปสู่การมีสิทธิในการขอสัญชาติไทยตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป

จากการดำเนินงานของกรมพินิจฯ พบว่า ผู้ใหญ่บางคนนำเด็กกลุ่มนี้มาเป็นเครื่องมือในการกระทำผิดกฎหมาย อาทิ การใช้ให้ขมยาเสพติด หรือการเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ และเมื่อพวกเขาถูกจับจะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาส่งผลให้สูญเสียโอกาสในการเรียนรู้และการพัฒนาชีวิต ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกลุ่มนี้กระทำผิดและเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กรมพินิจฯ จึงเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยสนับสนุนการดำเนินงานเชิงป้องกัน อำนวยความสะดวก และบูรณาการงานร่วมกับเครือข่ายในพื้นที่ตามภารกิจในการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพเด็ก เยาวชนและผู้เยาว์ และการดำเนินงานภายใต้พันธสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

เพื่อให้เด็กกลุ่มนี้มีสิทธิและได้รับสิทธิต่าง ๆ ตามพึงมี นำไปสู่การมีโอกาสได้เรียน มีโอกาสได้พัฒนาชีวิต ได้อยู่ในสังคมที่เหมาะสม มีโอกาสในการประกอบอาชีพที่สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่มั่นคงปลอดภัย ซึ่งเป็นปัจจัยช่วยลดการกระทำผิดของเด็กได้ การดำเนินการดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการรวบรวมเอกสารและยื่นคำร้องให้เด็กและเยาวชนไร้รัฐไร้สัญชาติในกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้ได้รับการแก้ไขปัญหามาตรฐานบุคคล

การประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลร่วมกัน เช่น อำเภอ และการส่งเจ้าหน้าที่เพื่อร่วมดำเนินงานกับอำเภอในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลของเด็กนักเรียนที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยอักษร G จากสถานศึกษา สามเณร และผู้ใหญ่ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้รวดเร็วขึ้นและใช้เวลาสั้นลง



ประเภทของเด็กที่ไร้สัญชาติในประเทศไทย

1. กลุ่มต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย
2. กลุ่มคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย
3. กลุ่มชนกลุ่มน้อยและชาติพันธุ์ 22 กลุ่ม
4. กลุ่มแรงงานข้ามชาติ / แรงงานต่างด้าว
5. กลุ่มผู้หนีภัยจากการสู้รบจากประเทศเมียนมาที่อยู่ในศูนย์พักพิงชั่วคราวตามแนวชายแดน
6. กลุ่มคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ที่อยู่ในประเทศไทยเป็นหลักแหล่งและไม่เคยจัดทำทะเบียนประวัติ



ต้องทำอะไรเด็กและเยาวชนจึงจะมีสถานะบุคคลตามกฎหมาย

การดำเนินการจดทะเบียนการเกิดตัวหน้า (Birth Registration for ALL) ในกรณีเด็กเกิดในประเทศไทยหรือการจัดทำทะเบียนประวัติของบุคคล ในกรณีเด็กไม่ได้เกิดในประเทศไทย หรือไม่อาจรู้ถึงสถานที่เกิด นอกจากจะเป็นการรับรองความเป็นบุคคลตามกฎหมายแล้ว ยังเป็นการป้องกันความไร้รัฐไร้แก่เด็กที่เกิดในประเทศไทยด้วย ซึ่งกฎหมายการทะเบียนราษฎรที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงในปี พ.ศ. 2551 ระบุว่า เด็กทุกคนที่เกิดในประเทศไทยมีสิทธิที่จะได้รับการจดทะเบียนการเกิด ได้รับการกำหนดเลขประจำตัวสิบสามหลัก และได้รับการบันทึกชื่อเข้าในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีขั้นตอนดังนี้

1. การออกเอกสารรับรองการเกิด
2. การแจ้งการเกิดเพื่อให้ได้มาซึ่งสูติบัตร
3. การเพิ่มชื่อเข้าในทะเบียนบ้าน